

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 2 nvd. (6 stek.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stek.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm., semstnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne oziroma. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: celotno leto K 20, pol leta K 10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankevana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglaševne reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Urednik in odgovorni urednik: STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Pošilje-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON 31 11-57.

Brzobjavne vesti.

Grof Forgach.

BUDIMPEŠTA 2. Odposlanec v Belemgradu grof Forgach je včeraj konferiral z ministrskim predsednikom dr. Wekerle in je nato obiskal ministra Andrássyja in srbskega metropolita Bogdanovića. Grof Forgach se povrne v sredo na svoje mesto v Beogradu.

Plaz zasul 25 vojakov in 6 častnikov.

DUNAJ 2. Listi poročajo iz Inomosta, da je pri Lauramu snežni plaz zasul 25 vojakov in 6 častnikov od polka deželnih strelcev, med temi poveljnika polka. Iz Trenta je odšla vojaška pomoč.

Portugalski parlament.

LIZBONA 2. — Kralj Manuel je danes otvoril parlament s prestolnim govorom, ki podaja sliko unanega in notranjega političnega položaja ter naglašja, da se bo vlada držala dosedanje tradicije zveze in starih prijateljev. Obisk španskega kralja Altonza je bil prijateljsko-bratski in ne političen.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 2. Državni zbor je nadaljeval razpravo proračuna kolonij.

Romunska.

BUKAREŠT 2. „Rom. brz. ag.“ pravi, da je poročilo inozemskih listov o mobilizaciji enega armadnega zbora neresnično. Vlada nima poverja, da ukrene tako odredbo.

Kulturni boj na Francoskem.

PARIZ 2. List „Croix“ poroča, da so lazarjeti znanega samostana Saint-Wolfroy v Ardenah dobili poziv, da se izselijo. Samostan je že vlada dala v najem nekemu posestniku.

Nesreča na železnici.

KOBLENC 2. Na kolodvoru Koblenz-Lütz je danes predpoldne neki osebni vlak trčil s strojem nekega tovornega vlaka. Tri osebe so bile ubite, sedem pa težko ranjenih. — Paketni voz in prvi osebni voz sta se razbila. Stroja sta težko poškodovana. Promet ni oviran.

Pomožna akcija za potresno ozemlje v južni Italiji.

RIM 2. Centralni pomožni odbor za žrtve potresne katastrofe v južni Italiji je na današnji svoji plenarni seji, ki se je vršila pod predsedstvom vojvode Aosta, vsprejel na znanje poročilo izvrševalnega odbora. Glasom poročila je do 26. februarja došlo odboru 18.464.599 lir. Za prvo pomoč se je od tega izdalo 3.280.000 lir, 1.500.000 lir se je razdelilo med starce in invalide, 2.000.000 lir za sirotišnice pod patronanco kraljice, 2 mil. lir za podporo male obrti in malih industrij, izlasti ribištva, 4.000.000 lir za gradnjo barak in 1.000.000 lir za podporo beguncem. Po pokritju še nekaterih nadaljnjih nučnih izdatkov je ostal še fond na razpolago.

Praga 2. „Narodni Listy“ so bili sinoči zaplenjeni radi nekega članka o Avstro-Ogrski in Črnogori.

Petrograd 2. „Rječ“ je zvedela, da je v zvezi vsem demantiem odstop Kokovceva sklenjena stvar. Sledi mu bo baje ravnatelj rusko-kitajske banke, Putilov.

London 2. — Kralj Edvard odpotuje v četrtak zjutraj v Biarritz. Kralj ostane par dni v Parizu, kjer se sestane tudi s predsednikom Fallièresom.

Berolin 2. Cesar Viljem je odpotoval v Wilhelmshaven.

GOVOR

dra. Otok. Rybářa na javnem shodu političnega društva „Edinost“ v Rojanu dne 28. februarja 1909.

(Dalje.)

Poslovni red.

Poslovni red, ki je sedaj veljaven v zbornici poslancev, daje vsaki in tudi najmanjši frakciji možnost, da more razbiti parlament. 20 poslancev zadošča, da morejo zahtevati, da se kaka stvar razpravlja nujnim putem, torej stavlja nujne predloge. In tako nujni predlogi imajo prednost pred vsemi predlogi — tudi vladnimi. Najprej se razpravlja o tem, ali je predlogu pripoznati nujnost in potem še le — če je bila nujnost pripoznana — sledi meritorna razprava o predlogu. Tako je le dvajsetorici, ki nočejo, da bi parlament deloval, možno z nujnimi predlogi ovirati vsako drugo parlamentarno delo.

Obstrukcija.

Taka parlamentarna taktika s nujnimi predlogi se imenuje obstrukcija. Nemci pa so taki hinavci, da obhajajo Slovence z očitani, češ, da so z obstrukcijo onemogočili delovanje parlamenta. Ti Nemci pozabljajo, da so bili oni sami prvi, ki so začeli z rabo obstrukcije. A to celo v slučaju ko je hotela Badenijska vlada nekaj pravičnega storiti. Ko je hotel z zakonom urediti jezikovne navedbe na Češkem po principu jednake pravice za oba naroda. Takrat so Nemci zastavili z njihovo obstrukcijo. Naj omenim n. pr. le govora znanega posl. Lecherja, ki je govoril kakih 16—18 ur zaporedoma. Tudi razbijali so in dejanski naskočili predsedništvo, a znani vseučilišni profesor Pfarsche je potegnil celo nož.

Na vse to pozabljajo Nemci, ali pa mislijo, da so drugi pozeblili. Oni so bili, ki so prvi dali slab izgled. A kar treba še enkrat in posebno naglasiti: Nemci so obstrukcijo proti pravični stvari! Taki izgledu seveda vabijo v posnemanje in le naravno je, da so potem začeli tudi drugi rabiti to orožje, kadar so mislili, da se jim krivica godi.

In tako se rabi to sredstvo tudi v novem parlamentu. Ali rabijo je tudi Nemci in socialni demokratje. Ti so prišli z nujnimi predlogi, a Slovani so jim sledili, ko so videli, da se vlada slepo podreja komandi Nemcev.

Obstrukcija je torej sredstvo, s katerim se prepreča funkcioniranje kakšnega zbora. Vprašanje je: ali naj bo to sredstvo dopustno ali ne? Da, možnost obstrukcije mora ostati, ali le za slučaj, ko se res godi velika krivica, ki se je ne more preprečiti na noben drug način.

Saj smo obstrukcijo tudi mi Slovenci v dež. zboru tržaskem, ko so nas z volilno reformo hoteli cropati malone vsakega zastopstva. Taka obstrukcija je opravičena, ko niti Salomon ne Cicero ne bi mogla preprečiti nasprotnikov in jih odvrniti od krivice.

Tako je slučaj tudi v parlamentu na Dunaju, ko je obstrukcija opravičena. Če grozi velika krivica, mora biti dana možnost rabe tega skrajnega parlamentarnega sredstva. Toda obstrukcije se ne sme zlorabiti — obstrukcija ne bi smela biti na dnevnem redu.

Torej ne le Slovani, ampak vsi so že obstrukcijo, vai — tudi socialni demokratje — so v dobi 1907—1908 stavljali nujne

predloge, o katerih se je razpravljalo po cele tedne. Naj ne iščejo krivcev med nami Slovani, ampak — povsodi.

Toda v sled obstrukcije je prišlo še do družih posledic. Tudi vlada ni mogla spraviti v razpravo svojih predlog. Celo proračuna ne, ali pa ga je rešila le z velikimi težavami, to je: s pomočjo nujnih predlogov in je tako tudi vlada prav za prav začela obstrukcijo!! (Hrupna veselost). Poiskala si je kakšnega poslanca, ki je predlagal nujno razpravo o dotični predlogi.

Ali to je pri tolikih strankah silno težavna stvar. Da se pripozna nujnost, treba namreč 2/3 večine, in le za predlog sam zadošča navadna večina. Zato je vlada siljena iskati potrebne večine na vseh straneh.

Socialna demokratja nekdanj in sedaj.

In naša je dobro zaslonbo pri — socialni demokratiji. (Vsklikanje). Nekdanj so socialni demokratje gromeli proti vladi, proti vsemu sedanjemu družabnemu redu; po njihovem je bilo vse slabo, ki se mora porušiti, da se potem zgradi nova socialistična država. Sedaj pa glasujejo najzvesteje za vsaki vladni predlog. (Razni mejklici). Celo za nujnost proračuna so glasovali, da si je v vseh parlamentih običaj, da opozicija ravno ob proračunu manifestira svoje opozicijsko stališče s tem, da odreka vladi proračun.

Jaz jim tega ne očitam. Naglašam to le zato, ker so oni nam vedno očitali, da smo vladni hlapi, klečepazi, prodane duše (Napisen krik), da so nas le črnili in blatili pred javnostjo. Saj pa so tudi oni — vladni hlapi, najtrdnejši stebel vlade.

Se več. Ko se državni zbor po volitvah prvičkrat shaja v zasedanje, je navada, da so poslanci pozvani na cesarski dvor, kjer jim vladar predstavi prestolni govor. To je nekak program o tem, kar misli storiti vlada in predložiti parlamentu. In g'ejte, isti socialni demokratje, ki so nekdanj srdito napadali vseh, ki niso mislili tako kakor oni, so delovali 10 mož, ki so oblekli frak, si nadeli belo kravato in potisnili cilindar na glavo in šli — na cesarski dvor. (Viharna veselost).

Ali izjavljam, da tudi to ni nikak greh. Samo prosil bi naše socialne demokratje, naj bodo odsej nekoliko bolj previdni se svojimi obtožbami, če se gremo mi kam pokloniti. A bi kaj dosegli za svoj narod. (Frenetičen aplavz). Izlasti še, ko se mi s tem nikakor ne zagrašamo proti svojemu principu, ker mi priznavamo konstitucijo in se nismo nikdar izrekli za odpravo monarhije.

Se en slučaj. Ko si je zbornica izvolila predsedništvo — to je: predsednika in podpredsednika — je običaj, da se predsedništvo predstavi cesarju. In zadnjič je za mesto predsednika kandidiral tudi stari znani socialni demokrat Pernerstorfer, kar dokazuje, da niso več tako hudi (Veselo) in da hočejo tudi oni sodelovati, dočim so nekdanj govorili, da oni ne morejo sodelovati na nobeni instituciji sedanjega družabnega reda.

Novoizvoljeno predsedništvo se je torej poklonilo cesarju in šel je ž njim tudi — Pernerstorfer. (Veselo).

Tudi to ni nič slabega. Toda zopet moram prositi naše socialiste, naj ne pozabijo na to, kadar se zgodi zopet, da bomo hoteli storiti kaj, kar ni v njihovem programu.

Na socialni demokratiji se uresničuje stara resnica. Dokler so stranke male in ne nosijo nikake odgovornosti, so najhujši krivci. Dokler so bili mali in jih ni obremenjalo nekake odgovornosti, so lahko kričali, da nečejo nič vedeti ne o sedanjem družab-

nem redu in ne o državi. Čim pa so prišli v državni zbor kakor močna skupina in so videli, kako težko je delati, začeli so se tudi oni prilagodjati in prakticirati marsikaj, kar so prej grajali. (Mejklici).

(Zvršetak pride.)

K položaju v Avstriji

je imel češki prvak dr. Kramář na kongresu mladočeške stranke za južno Češko znamenit govor, ki je v ostrih potezah slikal sedanjí položaj in njega vzroke ter izvenel kaj vojevito. Za nas je ta govor posebna važnosti tudi zato, ker so bila izvajanja zasnovana tudi z ozirom na Jugoslovane.

Mej drugim je vprašal dr. Kramář, zakaj se zahteva patrijotične požrtvovalnosti od nas? Zakaj se tudi od drugih? Ali je to patrijotično, da se na nemški strani ravno v zadnjih časih tako hujša? Mi smo — je naglašal — doprinašali vse žrtve brez vsakega obzira na populariteto. Rešili smo nagodbo. A kako plačilo nam je bilo za to? Vse se vmiha pred Nemci in njih krikom, da si nočejo doprinesei nikake žrtve za državo! Češkemu narodu so odvzeli še to, kar si je pridobil za svoje velike zasluge za državo, a še to, kar se mu je oficijelno in javno pustilo, se mu je vzelo s tajnimi naredbami. Na tak način — je vskliknil dr. Kramář britko — se hoče vzgajati patrijotično požrtvovalnost v težkih urah, ko grozi boj se Slovanstvom in za Slovanstvo!

Tako se ne dela politika v usodnih urah. In kako se postopa z Jugoslovani? Avstrija bi hotela dokazati pred vsem svetom, da je Bosno in Hercegovino anektirala v blagor tamošnjega prebivalstva in da je hoče osrečiti. V takih momentih bi morala Avstrija dokumentirati, da svoje Jugoslovane upošteva v polni meri. Kajti od vedenja Jugoslovanov je ravno sedaj mnogo, skoro vse odvisno. A ravno v tem momentu se nasprotuje Jugoslovanom, pozivljajo grofa Stürgkha v ministerstvo in vrhu tega postavljajo Hochenburgerja na čelo justične uprave!

To je tako nesmiselno, da bi zvenelo naravnost kakor neverjetno, ako bi ne bilo resnično. Posledica temu je ustvaritev „Slovanskega združenja“. To zvezo moramo poglobiti, nje kroge moramo razširiti, kajti vsi Slovani morajo stati na obrambi. Zopet sta nastopila nemški veto z nemškim diktatom.

Gleda bodoče taktike v državnem zboru ni dr. Kramář izjavil nič določnega. Ali to je rekel, da se ne bomo prijazno smejali, če se nas bo bilo v obraz. Mi smo že enkrat pokazali, da nemškega veto ne trpimo in da se mu ne uklonemo. V tem pogledu nismo postali mehkeji. Nemci naj se glede vnanje situacije ne zanašajo preveč na „jedinega zvestega prijatelja“ v Berlinu. Postati bi moglo nevarno, da celo katastrofalno, ako bi se Nemcem res posrečilo prepričati svet, da gre v sedanjem momentu za boj ujedinjenega Nemštva proti Slovanstvu. Ravno v nevarnih časih je dolžnost najprimtivnejše državne modrosti, da zastavlja vse v to, da se more država popolnoma zanašati na vse svoje narode!

Ali Mir ali vojna?

Te zadnje dni, posebno po podpisu sporazumenja med Avstro-Ogrsko in Turčijo, se zdi kakor, da se je napetost nekoliko

PODLISTEK.

Z bombami za svobodo.

— Povest iz makedonskega življenja. —

Piše Niko Minić.

Ta je koprnel po maščevanju. Najraje bi bil kar požgal vse arnavtske hiše, pobil vse Arnavte in Turke. Želel je, da bi se osvredil nad arnavtskimi devojkami za sramoto, storjeno njegovi nesrečni Jelici. Ali disciplina med komitaji je bila stroga. Vsakdo je smel napraviti samo ono, kar mu je bilo naloženo. Kdor se je pregrešil, je bil kaznovan neizprosno. Četniski zakon pa ni poznal druge kazni, nego smrt. Sako si je želel smrti, on jo je iskal. A želel je umreti s puško v roki. Iskal je smrti, a zastoj življenja ni hotel dati. Zato je ostal živ. Sramotno ni hotel umreti, a častno ni mogel. V boju je bil divj, na izvršitvi napadov smel in predrzen. Glas o njegovih delih se je kmalo raznesel po deželi. Mej tem, ko so ga eni obževali,

so se ga drugi bali ko živega vrage. In ko je v nekem boju s turškimi četami poginil vojvoda Trifković, je bil enoglasno izvoljen njegovim naslednikom Savo Trajković, ki je vodil četo še smejele nego njegov prednik, od enega vratolomnega podjetja do drugega, od ene zmage do druge. Zgodilo se je opetovano, da je s svojo četo, ki je štela največ do trideset mož, pognal v beg cel batalijon turške redne vojske. A govoril je vedno le to, kar je bilo neobhodno potrebno. V kak razgovor se ni spuščal nikdar z nikomur. Ko je s svojo četo taboril po visokih gorah, v skoro neprodirnih gozdih, je sedel navadno ob strani, zamišljen sam vase in je molčal. Večkrat je nemirno vstajal, hodil gori in doli in mrmral pred-se nerazumljive besede. Preklinjal je v srcu svojo lastno usodo ter kahal srd in maščevanje.

S tem vojvodo sta torej sedela skupaj pri ogoju učitelj Lazo Stanojev in Jovo Petrović. Ali, kakor vedno, je bil mož tudi takrat molčeč. Vpraševal je to, kar se mu je zdelo potrebno za izvršitev naloge, ki jo je prejel od revolucionarjakega centralnega odbora. Daljnih vprašanj ni stavil, a na vprašanja, ki sta mu jih stavila Lazo in Jovo, je odgovarjal na kratko, ali pa sploh nič.

Čakal je samo še na sporočilo, da-li je

na strani, kamor ima odriniti s svojo četo, vse varno, da bi se vzdignil.

Tu je prihitel eden izmed one desetorice, ki so bili poslani na poizvedbe in javil, da gra Huseju-beg s kakimi tridesetimi Arnavti proti Črnemupolju.

Na noge dečki, je velel Trajković. Par minut kasneje je stopala četa proti Črnemupolju.

Čim je Lazo začul, da se Huseju-beg s svojimi ljudmi približuje Črnemupolju, streslo ga je po vsem životu. Huseju-beg je bil razupit poglavar Arnavtov; počgal je s svojimi ljudmi že nešteto arabskih selišč, odvedel je v svoj harem že mnogo deklet, ki so posebno slovela radi svoje lepote. Lazo se je spomnil takoj, da njegovi Danici preti gotova nevarnost, ko je začul, da je Huseju-beg v bližini Črnegapolja. Ne da bi bil čakal, kaj ukrene vojvoda Trajković, skočil je pokonci in zdiral kakor nor proti Črnemupolju. Ali ko je prišel iz gozda, je opazil, kako se je vil nad Črnemupoljem mogočen plamen. Tekel je dalje; ni se menil za skale, ki so se mu postavljale na pot, ni se brigal, da mu je trnje trgalo obleko in mu opraskalo obraz in roke. Hitel je dalje, ker je bil popolnoma gotov, da je tu hitra pomoč nujno potrebna.

A ko je prišel v bližino Črnegapolja, ga je srečal še eden izmed one desetorice, ki so bili poslani na poizvedbe, ter mu povedal, da je Huseju-beg odvel Danico in zažgal popovo hišo z vsemi drugimi v bližini stojječimi poslopji vred. Šele ni zažgal, ker je bila nekoliko oddaljena od drugih hiš, tako je pripovedoval mož.

Ali Lazo ga ni več čul. Čul je samo, da je Huseju-beg odvedel Danico, drugega ni več poslušal.

Divjal je dalje ter pridivil na pogorišče popolnoma brez sapa. Nikjer žive duše. Tekal je okoli in klical: Danica, Danica, a Danica se ni oglasila. Naenkrat se mu je zazdelo, da ga nekdo kliče po imenu. Obrnil se je proti kraju, od kjer je prihajal glas ter opazil, da ga kliče pop Vasilič, ki je bil privezan na neko drevo. Lazo je pristopil ter ga rešil. Nekoliko korakov dalje je bila privezana popadija Jelena na drugo drevo. Lazo je pristopil bližje ter odvezal tudi njo.

Ona je tarnala, jokala, ter vzdihovala neprestano: Danica, dale moje, kaj je s teboj? Čemu sem jo izredila, čemu vzgojila, čemu tako skrbno negovala? A sedaj so mi jo odvedli, edini up in tolažbo mojih starih dnij!

(Dalje.)

ublažila, da je položaj zboljššan in da je preprečena nevarnost vojne. Veliko zadoščenje je zavladalo na Dunaju po sebnem valed vesti, da se tudi Rusija pridruži avarinemu koraku drugih vlad na beligradsko adreso. Potem se je celo raznesel glas, da so iz Petrograda sporočili v Beligrad, naj Srbi v slučaju vojne ne pričakujejo nobene pomoči od Rusije. Ali kmalu so začele prihajati iz Petrograda razne drugačne vesti. Komaj se je bila raznesla vest, da se Rusija pridruži akciji drugih vlad, že je prišla druga vest, da bo Rusija sicer podpirala to akcijo, ali s posebnim korakom, ki ga neodvratno napravi v Belemgradu.

Ta negotovost in nejasnost glede dispozičij ruske diplomacije vzemirja zopet evropsko diplomacijo, osobito pa dunajsko. In danes je v resnici odprto vprašanje, na katero ne more dati nikdo odgovora: ali bo Rusija podpirala Srbijo v slučaju vojne z Avstrijo, ali je ne bo podpirala?!! Od odgovora na to vprašanje pa je ravno odvisen razvoj bodočih stvari na Balkanu! Če Srbija in Črnogora ne bosta imeli zaslonbo pri veliki Rusiji in vlad tega morda še pri kakih drugih vladah, potem bodo komplikacije Bosne in Hercegovine prinesle posledice, s kakršnimi avstrijska diplomacija bržkone ni računala, ko se je odločila za izvrševanje državnega akta.

Ob tem stanju stvari se sedaj z večjo napetostjo pričakuje vesti iz Rusije, nego ome iz Srbije! In dokler ne nastopi jasnost in gotovost glede resničnih namer Rusije, bomo vedno stali pred odprtim vprašanjem: ali smo na predvečer vojne?!

DOGODKI NA BALKANU.

SRBIIJA.

LONDON 2. „Reuterjev bico“ je zvedel, da je srbski odposlanec izročil v unanem uradu noto, ki pravi, da je Srbija sklenila počakati razsodbo velasil in da stori vse možno, da ohrani mir.

BELIGRAD 2. Srbska društva v Ameriki so doslej poslala odboru za narodno obrambo 57.054 dolarjev in razun tega še drugih potrebščin za vojsko.

BELIGRAD 2. Na včerajšnjem dvornem obedu na čast novi vladi je kralj naznanil v svojem govoru pomiloščenje vseh političnih zločinov. Kralj je kakor Srb najprej pozdravil zbližanje med političnimi strankami Srbije, iz katere je izšla sedanja vlada.

Položaj je brez dvoma težaven. On in vsa narod pa gledata zaupno v bodočnost. Ker vidi na krmlu vladnih poslov primerne voditelje naroda in ker pozabljajo vsi Srbi v sedanjem usodopolnem trenutku vsa žaljenja in vse napade, odpušča kralj vse njemu in njegovi hiši storjene žalitve. Od sedaj naprej, zaključil je kralj, naj izgine med nami vsaka nesloga. Naša prsa naj ne bodo napolnjena sovraštva in egoističnih želja, da se bomo mogli vsi kakor en mož, prožeti enako velike ljubavi do domovine, postaviti v branje ugrožene bodočnosti. Kralj je prepričan, da bo vlada, sestavljena iz priznanih dobrih patrijotov v stanu in da bo tudi voljna opravičiti vse nade, ki se stavljajo vanjo. Kralj je zaključil z „Živio-klici“ na Srbe in srbstvo. — Ministerki predsednik Novaković se je kralju zahvalil in zaključil z „Živio-klici“ na kralja in kraljevo hišo.

BELIGRAD 2. V Nišu je bil v nedeljo shod, na katerem je bilo 5000 ljudi. Shod, ki se je baval z nameranim korakom velevladi, da se Srbija razoroži, je sklenil naprositi vlado, da na kratko odkloni vsako posredovanje, ki bi šlo za tem, da Srbija opusti svoje zahteve. Resolucija zaključuje z besedami: „Prej naj pada tudi zadnji Srb, kakor da se Srbija poniža“. Tekom tedna se bodo tudi po drugih mestih Srbije vršili shodi.

Makedonski dobrovoljci v Srbiji.

Iz Belegrada poročajo, da so makedonski četovodje Dobesenski, Grigor in Jovanović v nedeljo s 300 makedonskimi dobrovoljci zapustili Beligrad in odšli v Kragujevac, kjer bi se imeli dobrovoljci oborožiti in prekrbeti z bombami iz tamošnjega arzenala. Poroča se, da odide četa na mejo sandžaka.

TURČIJA.

DUNAJ 2. Turški minister za unanje stvari Rifaat paša je danes ob 3. uri pop. odpotoval v Petrograd.

CARIGRAD 2. Sultan je vsprejel v avdienci velikega vezirja, ki mu je poročal o dogodkih v Srbiji. Sultan je na to zahteval od turškega odposlanca v Belemgradu točno poročilo o položaju.

CARIGRAD 2. Kakor je zvedel mladoturški „Tanin“, je proračun že gotov in ga vlada v par dneh predloži zbornici. List dostavlja, da znaša primankljaj 3.146.000 fantov.

SOLUN 2. Predvčeršnjem so odpotovali vsi makedon. reformni orožniški častniki. Turška vlada jim je kakor odpravino izplačala trimesečno plačo, a vsak je dobil še za potne stroške 500 frankov.

Konec bojkota.

CARIGRAD 2. O nebanju bojkota so dospela sledeča poročila: V Jasi je bojkot nehal danes. Danes prispela Lloydova ladija je zamogla razložiti vse svoje blago. — Glasom poročil iz Skadra more se bojkot smatrati tamkaj končanim. — V Mitrovici je lokalna oblastnija z javnim razglasom napove-

dala konec bojkota. — V Smirni je bojkotni odbor razglasil konec bojkota na ulicah. — V Draču je bojkot končan. — V Trapezuntu je dal pristanišni kapitan razglediti, da zamorejo avstrijske in ogrske ladije izvršiti vse operacije kakor prej in da je bojkot popolnoma ponehal.

ČRNOGORA.

Zahteve Črnogore.

Kakor se javlja, ponovno, bo Črnogora zahtevala za se Špič. Svojo zahtevo podpira kneževina s tem, da je Špič padel pod Dalmacijo potem, ko so ga zavezali Črnogorci v borbi proti Turkom.

HRVATSKA.

Inozemski častniki v Zagrebu.

Povodom „veleizdajniškega procesa“ prihajajo v Zagreb razni inozemski častniki. Dospeli so: praški „Nar. Listov“ prof. Vlad. Šak; dopisnik „Carriere dela Sera“ Al. Albertini; dopisnik londonskega lista „Times“ in „New York Herald“ Praška „Narodna Politika“ pošlje enega, a skupina drugih listov zopet drugega posebnega dopisnika. V Zagrebu se že nahaja tudi dopisnik ruskih „Birž. Vvedomosti“. Iz Budimpešte pride osem novinarjev, z Dunaja tudi nekoliko.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Novi predsednik državne zbornice. Gotovo je, da bo predsednikom državnega zbora izvoljen dr. Pattay.

Gospodska zbornica bo imela koncem tega tedna sejo, na kateri se bo konstituirala. Desetdajni predsednik knez Windisch-Grätz in podpredsednik knez Maks Fürstenberg in knez Schönburg so od cesarja vnovič imenovani. Klubi gospodske zbornice so sklicani na sejo na 9. t. m.

Kandidatura dra. Podlipnega za župana „Češko Slovo“ poroča, da je večina členov občinskega sveta mesta Prage sklenila postaviti dra. Podlipnega kandidatom za praškega župana.

Kongres slovanških novinarjev. „Nar. Obrana“ piše, da se bo letošnji kongres slovanških novinarjev vršil v Zagrebu, to pa izlasti radi slovnosti Ljudevita Gaja.

Slovo Roosevelta. Iz New-Yorka poročajo, da priredi predsednik Roosevelt danes sijajen ples na čast svojemu nasledniku Jutri 4. t. m. nastopi Taft svojo novo službo. Dne 30. t. m. odpotuje Roosevelt v Napoli, odkoder se poda v Afriko.

Alfred baron Krauss. Umrli je v ponedeljek na Dunaju v starosti 85 let bivši češki namestnik in tajni svetnik Alfred baron Krauss.

Dnevne vesti.

Zaupen shod za prihodnje volitve v mestni svet tržaški. Podpisani odbor polit. društva „Edinost“ vabi gospode zaupnike tega društva na važen zaupen sestanek v prostor Narodne delavske organizacije, ulica Lavatova št. 1, I. nadstropje, za pojutrišnjem, petek 5. t. m. ob 8. uri zvečer.

Na sestanku treba ukreniti, kar je potrebno za našo volilno organizacijo v mestu, posebno pa se treba domeniti za predstoječo reklamacijsko postopanje, ki se prične že 8. t. m. — Gg. zaupniki naj se torej gotovo odzovejo v polnem številu!

Odbor pol. dr. „Edinost“.

OPOMBA. Ose gospode zaupnike polit. društva „Edinost“, kateri so dobili vabilo na zaupni sestanek, se s tem opozarja, da je sestanek predložen ob četrtka in petek, 5. t. m., ob 8. uri zvečer, v prostorih N. D. O.

Ali nima slovenščina res skoraj nič besed? Če jih res ne bi imela, bi bilo to zunanje znamenje, ki bi pomenilo, da smo Slovenci sploh duševno omejeni in nezmožni globokih misli in visokega poleta, ali pa da je naš jezik po svoji sestavi in obrazilih pretop, da bi se mogel razviti — torej slab delavec ali pa slabo orodje. Prvo bi bilo slabo znamenje za našo kulturnost, drugo za našo kulturo.

Naše vaikanje življenja in občevanje se res omejuje na nekaj tisoč besed, posamezen kulturni delavec jih rabi nekaj desetstisoč. Koliko jih obsega celotno narodno življenje, pa je težko presoditi neposredno.

Ko sem pisal v 52. št. „Edinosti“, da ima slovenščina nad 50.000 besed, je bilo to sicer formalno pravilno radi besedice nad; kar se tiče števila 50.000, je pa bila to preokromna in zgrešena cenitev. Danes se mi zdi, kakor da bi bi prodal svojo materinstvo pod polovično ceno. Prelital sem nekoliko Pleteršnikov slovar in iz kakih 50 preskusov dobil število 56 kakor povprečno število besed na vsaki strani. Iz tega bi izhajalo, da ima sloven. 56 besed-krat 1861 t. j. okoli 104.000 ali bolj zaokroženo: okoli 100.000 besed. Narod, ki je čutil potrebo v 100.000 besedah izražati svoje misli in čustva, je gotovo sposoben za kulturo in sicer je njegova sposobnost tem očitnejša, čim manjše je njegovo število. P. s. e. c.

Slovenci — veleizdajniki! Da, tudi med Slovenci je veleizdajalec; vsaj nekateri veliki državniški zasledujejo med Slovenci in med Slovani sploh veleizdajalec!

Leta 1895 se je bilo „posrečilo“ tržaškemu redarstvenemu uradu, da je bil tu zasledil „nevaren rusofil“! Uboga Avstrija

— da se mi bilo posrečilo tedaj zalotiti teh groznih veleizdajalec!

Razprava proti omenjenim rusofilom je bila odkrila groznih stvari! Tedanjemu državnemu pravdniku Fraussu so se kar lajše ježili, ker ni mogel zatoženim veleizdajalcem — ničesar dokazati!

Vsipeh, moralni vsipeh te prve gonje proti rusofilom pa je imel za posledico to, da so dotični nevarni veleizdajalci iz dobrih avstrijskih patrijotov, kakoršnji so bili prej, — postali povsem indiferentni. Sedaj iščejo med nami novih veleizdajalec. V srcu Slovenije — tam, kjer so se še včeraj pehali in natekali, kedo bo bolj visoko dvignil avstrijsko zastavo — tam zasledujejo danes veleizdajalce! Je že tako: slovenski narod mora biti tepen — drugače se ne izpametuje! Rusofil, srbofil, ali slavofil se iščejo med nami!

Da olajšamo dotičnim oblastvom delovanje in da jim pomoremo do gotovega vspeha, bodi povedano tu javno, da smo mi vsi, ker vsi ljubimo brate Slovence! Ali povedano bodi, da s preganjanjem posamičnih oseb ne zatro slavofilstva. Zato bi morali poseči po skrajnem sredstvu, zapro naj kar 150 milijonov Slovanov — ker le tako bi bilo vsreženo Nemcem in Madjarom!

Da se to izvrši čim prej, povemo tudi, v čem da obstoji naš parlamentarizem, naše slavofilstvo itd.

Vse to obstoji v tem, da se mi ne puščamo več teptati po stoletnih sovragih in pa v tem, da ljubimo vse Slovence — kakor mora ljubiti brata brat. Nikdar nismo niti sanjali o tem, da bi hoteli uničiti Avstrijo in jo porazdeliti med Ruse, Srbe, Bolgare itd. Niti na to nismo mislili, da bi le del te naše države odstopili našim bratom iz drugih slovanških držav.

Mislili pa smo in tudi še mislimo, kako bi se literarno združili, kako bi se čim bolj spoznali in bratski ljubili. Mislili smo in tudi še mislimo, kako bi branili skupno našo slovansko kožo — pred nenasitnim germanstvom in madjarstvom. Vsa naša veleizdaja obstoji torej v tem, da nečemo več hlapčevati svojim sovragom, da hočemo živeti, pridobiti in varovati prava, ki nam gredo po državnih in naravnih zakonih! Prepričani smo, da se nas, veleizdajalce ne boji ni eden — resen in treznomisleči državnik, pač pa se nas boje oni državniki, ki jim je nemško nadvladje vse!

Res je sicer, da želimo bratom Srbom vsega najboljšega. To naj bi bilo veleizdajniško?

Vprašamo samo: Kaj bi rekli avstrijski Nemci, ko bi naša glasila izlivala le polovico one goajice na nemške vladarje in nemški narod — ki jo izliva na slovanske vladarje in na slovanske narode nemška glasila že leta in leta in s posebno necivilizirancev vredno vsmemo sedaj?!

Kdo se ne spominja besed Andrassy-ja pred okupacijo Bosne: Z eno stotnijo vojakov in eno godbo se da napraviti red v Bosni in Hercegovini! Recimo, da bi se bil tedaj kedo predrznil in rekel: Na okupaciji Bosne bo treba toliko in toliko vojakov in od teh jih pade toliko in toliko — tisoč! Dotičnika bi bili takoj zvezali in obsodili — radi veleizdaje na grozdomo!

Sedaj pa povejte, kedo bi bil večji izdajalec — ali Andrassy, ali oni, ki bi bil izastil pametno svarilno besedo? Tudi glede spora med Avstrijo in Srbijo trosijo sovragi Slovanov razne neumnosti v svet.

Srbijo predstavljajo za slabo oboroženo tolpo — ciganov, katero treba kaznovati! Ako pa mi svarimo pred vsako labkomišljeno akcijo, proti Srbiji — se nas proglašajo za veleizdajalce! Avstrija je veleisla, dotim je Srbija le mala državnica; a tudi Anglija je veleisla med tem, ko so slavni Buri bili le miška proti veliki gori.

In kaj nas uči boj med mogočno Britanijo in malo burako državico? Mi svarimo pred nepremišljeno akcijo, ker vemo, da ima naša država vse polno sovražnikov, ki čakajo le prilike — da bi jo razkosali!

Na zaveznike mi ne dajamo nič!

Sedaj smo pojasnili naš veleizdajniški panslavizem in pričakujemo, da se nas — ko bo dovolj prostora za to — zapre vse!

Avstrijskim državnikom pa kličemo: Pazite, kaj delate!

K. Juridicnemu klubu v področju akad. fer. dr. „Balkan“ je daroval g. Vekoslav Keršovan, c. kr. pol. komisar 4 knjige juridične vsebine. — Gosp. darovatelju srčna hvala! Vivat sequens!

Novi ladiji vojne mornarice. Letos porinejo v morje dve veliki vojni ladiji vojne mornarice in sicer oklopnjačo „Radetzky“, ki je alična oklopnjača „Nadvojvoda Fran Ferdinand“ od 14.500 tonelat in hitri križar „Admiral Spaun“ od 3500 tonelat.

Tržaška mala kronika.

Prizor ljubosumnosti se je včeraj pop. vršil med 33-letno Josipino Grizon iz Divače, atanjučo v ul. Molin a vento št. 42, in kuharico Josipino Sovan iz Nabežine, stanujočo v ul. Crossada št. 9. Kakor se glavi, je mož Grizonove vzrok te ljubosumnosti, ki je našla tak hrupen izraz, da sta se morali končno obe ženski spraviti na policijo, kjer je prva dobila 48 ur in druga 24 ur zapora.

Tatovi v „Delavskem domu“. V noči od sobote na nedeljo so p. n. svedrovc napra-

vili obisk tudi v „Delavskem domu“ v ul. Boschetto. Odprli so glavna vrata s ponarejenim ključem, katerega so pustili v ključavnici. Druga vrata so odprli z vetrihi in prišli v urad konsumne zadruge, kjer se nahaja blagajna. Tu so slavni tihim svedrom prevrtili, toda prepetnostili so se, kajti v trezorju ni bilo niti vinarja. Denar zadruge se namreč od nekaj časa sem hrani v drugem kraju. Uvidevši svoj neuspeh so jo tatovi odkurili, ne da bi se drugega dotaknili. Vzeli so seboj slavni sveder, drugo orodje so pustili na lici mesta. Celo pakeljček tobaka je neki tat tam pozabil.

Poskus tatvine. Predinoči je v gostilni v ulici Arcata št. 14 sedel pri neki mizi neki podjetnik iz Tržica, imenoma Valentia Fridolin. Ta je polagoma pri mizi zaspal. Nekdo pa, ki je sedel tik njega, je skušal prerezati mu z nožem hlačni žep, v katerem je Fridolin imel 120 K. K sreči je pravčasno zapazil manipulacijo in dal takoj aretirati uzmoviča. Isti je 26-letni kočijaž Josip Dražinovic iz Hrvaške.

Tatvina. Krčmarju Simonu Blažević v ul. Ombrelle št. 7 je bil vkrađen prazen sod v vrednosti K 40, ki se je nahajal pred gostilno.

Nenadna smrt. Agent Karl Böhm, star 50 let, stanujoč v ul. Chiozza št. 15, se je včeraj popoldne vsled hipne slabosti zvrnil na tla in je bil kmalu mrtev.

Zdravnik, ki je bil poklican, ni mogel storiti drugega nego konstatirati smrt.

Koledar in vreme. — Danes: Kunigunda. Kvaternik sreda. — Jutri: Kazimir kr. — Temperatura včeraj ob 2 uri popol. + 7° Cels. Vreme včeraj: lepo, deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorako: Spremenljivo s posamičnimi padavinami! Hladni vetrovi. Temperatura hladna. Bolje vreme ali ne stanovitno.

Naše gledališče.

Meškova drama „Mati“, ki je bila v nedeljo prvič uprizorjena na našem odru, ni na literarnem polju nikak noviteta in se je o njej, kakor literarnem delu že precej govorilo in pisalo. Stvar gledališkega kronista, ki si nikakor neče prisvajati funkcijo literarne kritike, je le to, da presoja dramo kakor gledališki komad, skratka dosega-li igra na odru oni učinek, kakoršnega je hotel doseči pisatelj. In tu moramo takoj reči: Meško ni dramatik. Bodi vse priznano: dramo preveva plemenita, nesebična ljubezen v vseh projekcijah in zlasti do domovine, toplota čustvovanja etično vzvišene duše, čustva so izražena v neštetihi nijansah s takimi krasnimi, v globini duše odmevajočih besedah, na katerih ni sence šablonske banalnosti. Toda simfonija ne more biti nikoli opera. Dramatik nam mora predstavljati ljudi, žive ljudi, njih usoda nas mora zanimati in ta usoda mora biti rezultat motivov, čigar nositelji so ti ljudje, ki pred nami živijo na odru. Skratka treba dejanja, treba dramatične in teatralne tehnike. V „Materi“ pa nahajamo divno analizo čustev, ta rešuje pisatelj, dejanja pa ne rešuje. Zato nam je usoda junakov tudi precej indiferentna.

Meškova drama „Mati“ nudi zato krasno, povzdigajočo čtivo, pri katerem človek zares veliko uživa; ali v hitrem tempu gledališke predstave zamore zlasti s svojimi predolgimi dialogi učinkovati le diskretno.

Zato je bil uspeh drame pri nas tak, kakršen izvira bolj iz spoštovanja instinktivno čutečega občinstva, nego-li iz prepričanja. Ploskanja zares ni manjkalo.

Kako se je igralo? Toliko dobro, da ni bilo slabo! Da pa bodi zares taka drama dobro igrana, treba da beseda, ki zveni iz igralčevih ust, najde resonanco v njegovi notranjosti, toplota čustvovanja in temu primerno fraziranje mora v poslušalcu instinktivno vzbujati notranje duševne strune, — z eno besedo treba tu one muzike v dikciji, po kateri n. pr. slovi Sarah Bernhard, Duse itd. Da, potem zna i Meškova drama čarobno učinkovati na odru kakor kaka simfonija.

Tem zahtevam je odgovarjala le gospa Danilova v svoji vlogi Silve; pri njej je bil zares izraz notranjega duševnega življenja prepričevalen, beseda topla, izvirajoča iz globine umetniško čuteče duše. Celo g. ca. Puceljeva — ne glede na neokornost dikcije in mimike — je našla tuptam ono ganečo toploto izraza in je zato vplivala simpatično ter imela svoj mali uspeh.

Antifono ljubezni, neskončne kakor vesoljstvo, ki ne pozna meje v plemenitem žrtvovanju, vedno božanstveno, bodisi naj odseva svoje ogrevajoče žarke na domovino, brata, mater ali ljubimca je morala peti naša sicer dobra najtrka g. ca. Janova v svoji vlogi Tinke in pela jo je tako, da je — difficile satyram non scribere! Brez najmanjšega navdušenja, brez trobice toplote in nianviranja v izrazu, kakor da bi taka čustva bila za njo nekaj ekstatičnega. Pa še jezikovni kozli in zarekanja v taki poeziji! V tej vlogi je ležala poenta igre, ki je pa popolnoma spuh-tela v nič! S tem se nečemo nikakor dotakniti vrline in zaslug g. ca. Janove v drugih, stopinji njenega pojmovanja in čustvovanja bolj pristopnih vlogah.

Vlogo kozmopolitičnega slikarja Milana je igral g. Viktor, jako dobro v ironiziranju, slabše v izrazu divje strasti. G. Verovšek v vlogi idealnega župnika se ni kakor umetnik

nahajal v svojem elementu, kljubu temu je imel jako srečne trenotke in je dosegel uspeh. Za vlogo cigana Šandorja nedostaja g. Bratini temperamenta. Vloga klepetave tržanke — ki pravzaprav ne spada v okvir drame — je izborna igrala g. Meškova; njena hitra, gladka govorica in nepretrgano igranje sta ji doprinele aplavz na odprti sceni. G. Veble v ulogi lagarja Križnika je bil nezadosten. — Scenerija je bila čedna in dostojna.

V. D.

Prihodnjo nedeljo bomo imeli senzacijo na našem odru: vprizori se slava drama grofa Tolstega „Moč teme“. O tem umotvoru, ki navdaja z občudovanjem ves kulturni svet, spregovorimo še natančneje.

Tržaška gledališča:

VERDI. Skušnje za Wagnerjevo opero „Rheingold“ pridno nadaljujejo.

FENICE. — Danes ob 8. zvečer bo tu predstava cirkusa Besini.

GLEDALIŠČNA DVORANA „APOLLO“ ulica Domenico Rossotti 4. Marijonistična družba. — Danes (sreda) predstava ob 5. in pol.

EDEN. Danes ob 8.30 se bo proizvajal v tem shajališču nov zanimiv vspeled.

Društvene vesti.

„Družinski večer“ priredi pevsko društvo „Kolo“ dne 27. t. m. v dvorani „Trž.“ izobr. društva z mnogovrstnim vspeledom.

Narodni pipčarski klub od sv. Jakoba se al. občinstvu najprisrčneje zahvaljuje za mnogoštevilni obisk na maskiranem venčku v soboto, dne 20. februarja t. l. Vstopnino so prepiščali sledeči gg.: Fr. Gustinčič in dr. J. Mandič po 2 K; Babič A., Babič J., Ferfolja, Modic, L. Kobil po 1 K, K. Bukovnik in N. N. po 50 stot., Bunc 3 K, N. N. 1 K.

Ob enem se naznanja, da priredijo „Pepčeki“ kluba in Ilirije v gostilni Babičevi v petek na Jožefovo pevsko zabavo, med katero bodo nekateri Pepčeki obdarovani.

Pripravljalni odbor „Glasbenega društva Trst“ vabi vse gg. odbornike, da pridejo danes ob 8. uri in pol zvečer k jako važni seji. Seja se vrši v gorajih prostorih restavracije „Balkan“.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi v nedeljo 7. marca v dvorani „Lehrerhausverein“ v VIII. okraju, Langg. 20 (Josefsg. 12) zabavni večer z raznovrstnim vspeledom.

Odbor pevskega društva „Ilirija“ naznanja, da je ob torkih vaju za možiki zbor, ob sredah za mešan zbor. P. n. pevci in pevke so priporočali, da redno zahajajo k pevskim vajam ker se bliža čas nastopa. — Od danes naprej bodo redne vaje po zgoraj označenem redu. Sprejemajo se novi pevci in pevke.

Odbor.

Nar. delav. organizacija

Vsi odborniki (toda le odborniki „Vozniške zadruge“ so vabljeni na sejo, ki se vrši nocoj ob 7½ pri sv. Ivanu. Naj pridejo vsi odborniki!

Darovi.

Na domači zabavi na pustni torek nabralo se je v gostilni gospoda Jarja Martelane v Barkovljah K 9 za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti. Denar hrani naše uredništvo.

Za škedenjsko podr. dr. sv. C. in Met. so darovali kumi pri krstu Albice Višnevic pri sv. Ani kron 3. Denar hrani uprava. O priliki svatbe je daroval Filip Trebižan kron 1.60, Lovrenc Stranjsak dodal 60 vinar. za možko podr. sv. Cir. in Met. — Denar hrani uprava.

Za veliki Ciril-Metodov ples združene slovanke mladine doposlali so: Maks Jeglič Trst K 2. Počkaj & Kögl Trst K 10. Anton Franki Trst K 2. Anton Toros Trst K 2. Vekoslav Plesničar trgovec Trst K 2. Anton Žitko trgovec Trst K 4. Artur Lokar c. kr. notar v Ajdovščini K 4. Marija Kriš Trst K 1. Anton Vinšek K 2.; potom Jadranske banke: gg. Peter Jeraj zaloga pohištva v Trstu K 6. Josip Costapavaria Trst K 4. Josip Kocijancič trgovec v Trstu K 4. Vekoslav Kodrič sv. M. Magd. K 5.

Vsem vrlim rodoljubnim darovateljem iskrena hvala. Nadalje prispevke prosim se dopošiljati na ugl. „Jadransko banko“ v Trstu ali na g.

Vladko Ternovec

t. č. blajagnik Trst Fontana 4.

„Podpornemu društvu za slov. visokosolce na Dunaju“ so naravnost poslali: 100 K al. Posojilnica v Mariboru, 50 K al. Posojilnica v Ribnici, po 20 K: dr. Janko Babnik c. kr. svetnik na Dunaju, Franc Kušar v Mengšu, po 10 K: Josip Bahovec inšpektor državno-žel. družbe, Franc Gogala c. kr. rač. rav. dr. F. Kartin zobozdravnik, Karl Luterschek c. in kr. vojaški osk. uprav. v p. vai na Dunaju; dr. Valentin Kušar v Ljubljani, Alojz Štrekelj v Komuu in dr. Anton Švigelj advokat v Ljubljani; po 6 K: Rajko Perušek c. kr. prof. v Ljubljani in Jakob Volk urad. na Dunaju, po 5 K: Ivan Gričar, Ivan Mejač Viktor Rohrmann, Andr. Šarabon trgovec vai v Ljubljani in V. Kovarčič, gostil. na Dunaju; 4 K l. Schwentner v Ljubljani, po 3 K: Val. Kopitar uprav. „Slov. Nar.“ v Ljubljani in Valentin Stergar c. i. kr. voj. višji rač. svetnik na Dunaju; in po 2 K: Bogdan

Kobal, c. kr. drž. sod. svetnik na Vrhniki in Ivan Rozman, župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani. — Darove sprejema in izkazuje blaginik Ivan Luzar, nadrevident juž. žel. v pok. Dunaj III. 3. Reiserstrasse 27.

Vesti iz Goriške.

Eksportna zadruga za zelenje v št. Andrežu. Minolo nedeljo je imela „Eksportna zadruga za zelenje v št. Andrežu“ občni zbor, ki je bil dobro obiskan, čeravno je bilo pričakovati večje udeležbe. Zadruga pride do svoje veljave le, ako jo prizadeti pridno podpirajo. Lepo je bilo čuti, da so v debato posegli priprosti kmetovalci in izražali svoje mnenje. V slogi je moč. Kmetovalci, tu leži vaša prihodnost! Bo-li srečna ali ne — to je v vaših rokah. Na delo torej!

Gleda vinske razstave, ki se bo vršila na Dunaju, dne 15. in 16. aprila t. l. in za katero se je vnela živahna agitacija iz naše deželne hiše, so naši strokovnjaki in izvedenci vae drugačnega mnenja, nego je naš preslavni deželni odbor, ki nam je letos s svojim neukretnim predlogom na namestništvo glede prepovedi točenja novega vina hotel pomagati (!).

Dež. odbor bi se rad očistil tega ne-lepega madeža, s katerim je pokazal, da mu je več mari bogati furlanski gospod, nego pa naš slovenski borni vinogradnik.

Iz razglaš. društva za varstvo avstr. vinogradništva je razvidno namreč, da so dopuščena le izbrana pristna vina, kakor rizling, traminer, velbner, laški rizling in črna vina. „Weine aus Frischsätzen dürfen nicht eingesandt werden.“ — Kaj pa bo z našimi briškimi in vipavskimi vini, ki so vse brez izjeme „Frischsätze“?! Naj se nam ne zameri, če smelo trdimo, da dela deželni odbor reklamo na naše stroške že zopet za furlanska vina!!

Iz Ločnika. V soboto zvečer je padel z vrh stopnic, ko se je naslonil na držalo, katero se je zlomilo, mešetar Josip Toroš, znan pod imenom Meksikanec. Padel je kake tri metre globoko ter se ubil. Prihitelj je dr. Perko, ki je mogel konstatovati le smrt. Pokojni Toroš je bil v Meksiki z nadvojvodom Maksimilijanom, odtod priimek Meksikanec.

Na prevalih pri Vipolžah je bil ranjen — kakor se sporoča — s strelom iz revolverja neki Anton Klinc iz Medane, ko je šel po cesti s svojo zaročenko. Desno roko ima prestreljeno. Trdi se, da bi bil sprožil revolver nekdo, katerega bi bila Klinceva ljubica zavrnila, ko jej je ponujal ljubezen.

Umor in samomor v št. Andrežu. — V nedeljo 28. m. m. je ob 10. uri in pol zvečer prišel 24-letni mladenič Anton Nanut vasvat k dekletu Mariji Pavlin, ki pa ni posebno marala zanj. Nakrat je Nanut z revolverjem ustrelil dekle v čelo, potem je pognal pa še sam sebi dve krogli v prsa. — Oba sta se zgrudila in ležala na tleh nezavestna, dokler niso prihitali ljudje in jima podelili prvo pomoč. Potem so oba odpeljali v goriško bolnišnico, a je malo nade, da okrevata.

Od druge strani se nam pa poroča, da je Marija Pavlinova umrla v ponedeljek popoldne v bolnišnici; o Nanutu se še ne more reči, ali okleva ali podleže ranam. Eno kroglo so mu potegnili iz prsij.

Škrlatica se razširja med otroki v št. Andrežu in Solkanu. — Šole so še vedno odprte.

Laška realna gimnazija v Gorici? — Državna poslanca Bugatto in Faidutti sta predložila pred časom deželnemu šolskemu

DVRANA ZA SODBENE DRAŽBE

Ulica Sanità 23—25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes 3. t. m. od 9.—12. in od 3.—6. pop.

Chiffoniers z ogledalom, steklene omare, jedilna miza, temne nočne omarice, zofa in naslonjači s plišem, stenska obešala, mizica in stolice z usnjem. Močijna klobukov in slamnikov za gospe in otroke, kape, baržun, pajčolan, umetne cvetlice, svilnati trakovi, peresa, piloni, slamnati odrezki.

Zalujoci starši, brat in sestra javljajo tužno vest, da je njihov sin, oz. brat

Ignacij Habjan

mesarski pomočnik

po mučni bolezni v 18. letu svoje starosti dne 1. marca v tukajšnji bolnišnici mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanek predregrega pokojnika prenesejo se dne 3. t. m. ob 3½ pop. iz bolnišnične kapele v cerkev sv. Justa in od tod na pokopališče.

TRST, dne 2. marca 1909.

NOVO POGREBNO PODJETJE TRST

ulica Vincenzo Bellini 13.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Mila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „Mila Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zav. „

Javna zahvala.

Vsem onim, kateri so nam o priliki izgube našega ljubljene očeta, deda, oziroma tasta

Josip-a Pangere

na kakoršenbilo način skazali svoje sočutje, osobito onim, kateri so spremili blagega pokojnika k zadnjemu počitku, in pevcem društev „Vodnik“ in „Prešeren“ za petje nagrobnic, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

DOLINA, dne 28. februarja 1909.

Žalujoci ostali.

Založništvo lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

Pravkar so izšle v najinem založništvu:

Guy de Maupassant NOVELE

Debeluška; Oskrbnik; Vrvica; Morilec; Srečanje; Končano; Pijanec; Nekdaj; Pismo, ki so ga našli pri utopljencu; Poleno; Resnična dogodba; Razbita ladja. ○○○

Je francošine preložil: Dr. Ivo Šorli.

Dr. Ivo Šorli, je najboljše znan kot samostojen pesnik, nudi s to svojo knjigo izborni prevod najlepših novel odlič. Franca Guy de Maupassanta, ki jih bodo radi čitali v slov. krogih

8°, 220 strani. Broširane 3 K, elegantno vezane 4 K.

Nova prodajalica

G. Kehiayan

TRST — Corso štev. 23

Ni potrebno naročati na Dunaju

URE

nikelnate od K 4 naprej

srebrne „ 9 „

zlate „ 26 „

PRESTANI

14 karatni od K 5½ naprej

14 „ 7 dijam. „ 10 „

BUDILKE

garantirane od K 3.50 naprej

Vrhu tega bogata izbira zlatih in srebrnih verig, uhanov, Broches itd.

Kašlja ni več!

Pastiljke za prsi so edino sredstvo proti kašlju prehlajenju, hripavosti in vsakemu vnetju v sapnih organih. Skatlja z navodilom stane 70 stot. ter se dobiva samo v lekarni

PRAXMARER (Ai due mori)

Trst, Piazza Grande - Mestna palača. - Tel. 377

AMERIK. ZOBOZDRAVNIK

Dr. Leopold Mráček v Trstu, Corso 17

od 9—1, 3—6

od 9—1, 3—6

Plombe iz zlata, porcelana, srebra itd. vse po najmoder. metodah.

UMETNI ZOBI v zlatu, kavčuku z obojno ploščico ali brez nje po amerikan. sistemu in po lastni patentirani metodi. Krone na zobe iz zlata ali aluminija.

Izdiranje zobov brez vsake bolečine. Reguliranje slabo zraslih zobov.

12-letna praksa na klinikah na Dunaju, Berlinu, Lucernu in New-Yorku.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajneje mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakvrstnem laminatu.....

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za wagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, večšilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

CARLO GORTAN Zaloge olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na malo TELEFON 865.

Novu prodajo za ustanovitve realne gimnazije z lažjima učnimi letoma v Gorici. Šola bi bila nova tipa. Bolj bi se svet se je izrekel ugodno na to prodajo ter to postal naučenemu ministrstvu s priporočilom.

Velik požar je uničil v Cranglio v Parlenji posestniku Antonu Brumatu gospodarska poslopja; poginilo je tudi 10 prešičev. Škoda je 28.000 K.

Vesti iz Kranjske.

Bavarsko-nemška pivovarna v Lescah prične menda z delom to spomlad.

Vseh volilnih upravičencev v Ljubljani za bližnje dopolnilne občinske volitve je 5048, 56 manj kakor lani. V prvem razredu je 798 volilcev, v drugem 1499 in v tretjem 2751, med tem ko jih je bilo lani v prvem 789, v drugem 1554 in v tretjem razredu 2761 volilcev.

Šematizem ljubljanske škofije za leto 1909 je pravkar izšel. Kakor je posneti po šematizmu, je ljubljanska škofija razdeljena v pet arhidijakonatur, ki obsegajo poleg mesta Ljubljane 21 dekanatov s skupno 296 župnijami. V minoletem letu sta bile ustanovljeni 2 novi župniji, na Viču pri Ljubljani in v Domžlah. Vseh cerkva šteje ljubljanska škofija 1332, med temi je 1000 podružnic in 11 redovnih cerkev, kapel in svetišč je pa 229. Duhovnikov šteje ljubljanska škofija 722, med temi 134 redovnikov; 51 duhovnikov je upokojenih. Umrlo je lani 12 duhovnikov. Duhovsko semenišče šteje 62 bogoslovcev; deško semenišče 36, zavod sv. Stanislava v št. Viču pa 190 gojencev. Redovnikov in redovnic je v škofiji 759. Prebivalci ljubljanske škofije so skoro vsi katoliki; v sodnih okrajih Kostanjevica in Metlika prebiva tudi okrog 400 unijskov, poleg tega živi v Škofiji tudi nekaj pravoslavnih protestantov in Židov.

Vsled visokega snega oviran promet. — Iz Jesenic poročajo, da je promet tudi na železnici silno oviran. Na Goranjsko je od spodnje gorenjske strani mogoče priti samo do Jesenic. Popolnoma je vsled visokega snega ustavljen železniški promet na progah Jesenice, Celovec, Beljak, Pontafelj, Beljak Ruž, Jesenice Trst, Trbiž Beljak.

Gospodinjstva šola na Vrhniki. V gospodinjstvo šole na Vrhniki se je sprejelo 51 učenec, večje število se jih ni moglo vsled pomanjkanja prostorov sprejeti.

Vila v Vratih. — Tik pred Aljaževim domom v Vratih pod Triglavom gradi svojo vilo vladni svetnik primarij dr. E. Šlajmer iz Ljubljane.

Vesti iz Koroške.

Deželnozborske volitve na Koroškem. — Slovenci so imeli doslej v koroškem deželnem zboru enega samega poslance. Za predstoječe deželnozborske volitve, ki se bodo vršile po novem deželnozborskem redu, so dne 25. m. m. na shodu zupnikov v Celovcu postavili pet kandidatov in sicer v kmečki skupini: 1.) Velikovec-Dobrla vas: Grebiniški župan Florijan Eilersdorfer v Ravzu. 2.) Pliberk-Zelezna Kapla: Fran Grafenauer, državni poslanec in posestnik na Brdu, eventualni kandidat mous. Valentin Podgorc v Celovcu. 3.) Beljak-Paternion-Rožek: Janez Vošpernik, posestnik v Zgornjih Jezercih pri Vrbi. 4.) Trbiž-Podkloster: Josip Škrbina p. d. Kazin, posestnik in živinodržavnik v Hudih Dolih pri Vratih. V splošni kuriji: 5.) Celovec, Velikovec, Dobrlavos, Pliberk, Zeleзна Kapla: Fran Grafenauer, državni poslanec in posestnik na Brdu.

Mnogo snega je zapadlo od sobote na nedeljo po Koroškem. V Celovcu je padlo snega pol metra na visoko, v spodnji dravski dolini celo meter na visoko. — Na deželi je oviran vsak promet. — Vlaki imajo velike zamude. V ponedeljek popoldne je začelo zopet snežiti.

Prvi vlak skozi turski tunel. V petek je šel za poskušnjo prvi vlak skozi turski tunel.

Razne vesti.

Mož s tremi nogami. — Italijan Francis Lentini je star 21 let. Poročen je že eno leto in je oče popolnoma normalno razvitega otroka, sam pa ima eno levo in dve desni nogi. Tretja noga, katero pri hoji lahko rabi in jo ima sploh precej v oblasti, je izraščena iz bokov.

Protestni shod proti nasilstvom nemških buršev na dunajski univerzi je sklicalo 40 na Dunaju obstoječih dijaških društev. Organizira se protidobor posebno proti nastopu nemških buršev v menzi in bolnišnem društvu.

Koliko tobaka se pokadi na Francoskem. Po najnovejši statistiki francoske tobačne re-

žije se proda na Francoskem na leto za 400 milijonov frankov tobaka. Ker ima Francija monopol na tobak, ima država od samega tobaka okoli 310 milijonov frankov čistega dobička. Na vsakega francoskega državljanca odpade na leto 1050 frankov za tobak. Razume se, da so državljani tudi ženske in otroci, ne samo kadilci. Koliko gre denarja v zrak na vsem svetu?!

Morilka radi plesa. Iz Berolina poročajo: V Charlottenburgu je v nedeljo neka 16-letna šivilja, da dobi denar za ples, skušala izvršiti roparski umor na neki branjevki. Plesa željno dekle je udarilo ženo s kladvom po tiličku, tako da se je žena zgrudila na tla. Vendar je imela še toliko moči, da je poklicala na pomoč. Prihiti so sosede, ki so morilko prijeli.

Krotilec levov, ki beži pred ženo. — Nekega krotilec levov v Nizozemski je oštevila huda žena njegova v menažeriji. Nekaj časa jo je poslušal mirno, ker ga je pa le preveč kregala ter mu pretila z roko, je pobegnil pred njo v kletko k levom, se zaprl k njim ter radostno vzdihnil, da se nahaja med svojimi mirnimi zvermi, ki so mnogo boljše nego huda babica.

Zadnje brzojavne vesti.

Velik sneg na Koroškem.

BELJAK 2. Radi snežnih zametov je na nedoločen čas ustavljen ves promet na progah Beljak - Pontafelj, Beljak - Rožnik, Celovec - Jesenice. V Rim odšli brzovlak št. 102 se je moral ustaviti v Pontafelju. Sineči je običal na progi Beljak - Rožnik v snegu poštni vlak št. 1225, pred postajo Bistrica na progi Jesenice - Celovec je ostal v snegu osebni vlak št. 14.

DOGODKI NA BALKANU.

Srbija.

BELIGRAD 2. Govori se, da srbska vlada po nasvetu Rusije odstopi od teritorialnih zahtev in da zavzame etališče, da prepusti velesilam konečno odločitev glede teritorialnih zahtev, kajti v pravično razsodbo velesil ima Srbija največje zaupanje, to tem bolj, ker je od tega odvisna rešitev tekočih vprašani.

MALI OGLASI:

se računajo po 3 stot. besedo; masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Iščejo se takoj pekarski vajenci. — Naslov pri lns. odd. Edinosti. 383
Proda se tramovje vsake mere. Ulica Olmo 3. pri Trgu Barriera. 369
Proda se zemljišče za zidanje hiš na Greti. Več pove krčmar v Rojanskem Konsumnem društvu (pri cekvi). 347
Išče se izurjenega praktikanta papirnatne stro- ke za trgovino papirja. Ponudbe pod „Praktikant“ na Edinost 366
Sprejemem takoj na delo dobrega kro- jača. - Lazar Vodopivec - Narodni dom - Buzet (Istra). 367
Proda se moderna spalna soba ter kuhinsko pohištvo po nizki ceni. Mizarnica Leo št. 2. 201

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
ŽGALNICA KAVE
TELEFON 1743.
Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Mirodilnica:
Arturo Castelreggio
naslednik G. MIZZAN
Trst, Campo S. Giacomo 2. - Tel. 12-2
Zaloge drog - barv in šip.
Petrolej in spiriit. Mrežice za Auerjevo luč. (znamka zvezda) po 30 stotink.
Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA MINERVA
v ulici dell' Acquedotto 22
Najfinjši likerji po najzmernejših cenah. — POSTREŽBA TOČNA. Na razpolago so gostom razni slovenski, italijanski in nemški tukajšnji in ... zunanji časopisi, kakor tudi ...
NAJBOLJE ILUSTRIRANE REVIIJE

Lepo sobo meblirano, odda slovenska družina. Via Fornace 1 A. I. nad. 360

Zaloge vipavakega in istrskega vina od 24 do 28 kron od 56 lit. naprej. Anton Kette Opčine št. 169. 14.

Čedno opremljena - soba in sobica z razgledom na morje se takoj odda. Via Amerigo Vespucci št. 1, IV. n. vrata 13. 363

Zaloge obuvala in lastna delavnica
Pavel Visentini, Trst
ulica Giosuè Carducci 31
Velika izbira možkih in ženskih čevljev
Poprave se izvršujejo točno in solidno
po zmernih cenah

Zapomnite si dobro. Od 1. januarja 1909 naprej slika elektrograf JERRIC, via delle Poste 10 I. nad., do 9. ure zvečer, ako se ma prej javi. Telefon 21-43.

VELIKA ZALOGA PRAZNIH BUTELIK
Trst, via delle Ombrelle 5
TELEFON št. 18-49
GUIDO e UGO COEN
100.000 buteljk od šampanjca za refošk.
Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. Velika zaloga buteljk od pol litra in 1½ litra. Damjane iz stekla opletene.
Prevzamejo se dopošiljave na deželo.
Kupuje razbita stekla vsake vrste.

Edini v Trstu. Cine-Music-Hall-Mondial
ulica dell' Istria št. 6 (Hrib sv. Jakoba)
Žive in govoreče slike.
Od 3. do 5. marca sledeči program:
1.) Pomladna vila, v barvah; 2.) Počitno ležanje, komično; 3.) Si- novo zatajenje, drama; 4.) Odkritje ljubezni, komično.

Novo pogrebno podjetje
Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloge oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18
Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.
Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.
Bogata zaloga: VOŠČENE SVRČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo
HENRIK STIBELJ in drugi.

Pozor! Pozor!
SAMO ŠE PRIHODNI TEDEN
bomo prodajali, kar je še zimskega blaga pod lastno ceno
BOHINEC & Co. Trst
ulica delle Torri št. 2 TRST Via San Lazzaro 17
(za cerkvijo sv. Antona novega)

„Alla Flotta Americana“
Trst, Piazza della Borsa št. 1
Popust
od 25% do 50%
Da se popolnoma razpeča vse blago za ženske, kakor bluže, krila, vestalje svilnate jupons, aipaca in pan, perilo za gospe, nogovice, pajčolani, pasovi, rokavice iz kože, volne in tkanine, potne plaids, šarpe za gledališče, ovrtniki za gospe itd. itd.
Vse blago se more kupiti s **25% do 50%** popustom v prodajalnici
„Alla Flotta Americana“
Trst, Piazza della Borsa št. 1

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji **Hotel Balkan**
Cene zmjerne. Počakaj & Kögl

Tovarne in delavnice po- hištva in stavbenih izdelkov v **SOLKANU** pri Gorici.
Lesten železniški tir: Gorica, drž. kolod., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu
ZALOGE: SOLKAN, TRST, via Caserma 4
Osrednje ravnateljstvo.
ZALOGE: REKA, Via Pile 2 SPLIT, nanovoj obali

Brz.: ZADRUGA - Trst
Telef. št. 1631 interurban
Žage v Soteski (Bohinj)
Letna produkcija
K 1.000.000